

PORADNIK
GAZETY PRAWNEJ

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

P O L E C A

MAŁY ZUS

I INNE FORMY OPŁACANIA SKŁADEK

- Jak korzystać z ulg i preferencji w ZUS
- Jak i kiedy ustalać proporcjonalną podstawę wymiaru składek za niepełny miesiąc
- Kiedy opłacać składkę zdrowotną i na fundusze pozaubezpieczeniowe

**Nowe
preferencje dla
małych firm**

ISBN 978-83-8137-480-4

9 788381 3747804

Partner merytoryczny

Buchalter WIN

Oprogramowanie na miarę Twoich potrzeb

Główne funkcje programu:

- ☐ księga przychodów i rozchodów, ewidencja ryczału
- ☐ ewidencje zakupów i sprzedaży VAT, fakturowanie
- ☐ deklaracje podatkowe VAT-7(K, D), VAT-UE, VAT-27
- ☐ rozliczenia zaliczek na podatek dochodowy PIT i PIT-L
- ☐ zeznania roczne PIT-28, PIT-36, PIT-36L, PIT-37 z załącznikami
- ☐ magazyn - kartoteki towarów i usług, przesunięcia towarów
- ☐ obsługa kas fiskalnych i drukarek fiskalnych
- ☐ eksport deklaracji, księgi, rejestrów VAT i in. w formacie XML
- ☐ wysłanie plików XML do systemów e-Deklaracje i JPK

zawiera także wiele kartotek i ewidencji m.in.:

- ☐ dowody wewnętrzne
- ☐ kontrahenci - nazwy, adresy, konta bankowe, rabaty - pobieranie danych z GUS i Ministerstwa Finansów
- ☐ płace - listy płac, formularze, deklaracje PIT-4R, 11, 40
- ☐ umowy zlecenia i o dzieło, deklaracja PIT-8AR
- ☐ ZUS - deklaracje, raporty, przelewy, współpraca z Płatnikiem
- ☐ przejazdy i rachunki za samochód
- ☐ środki trwałe, wyposażenie, przelewy
- ☐ urzędy skarbowe - nazwy, adresy, konta bankowe

GRAF-SOFT®

02-001 WARSZAWA Al.Jerozolimskie 91

tel./fax (22) 622 33 79, 622 52 02

grafsoft@grafsoft.com.pl

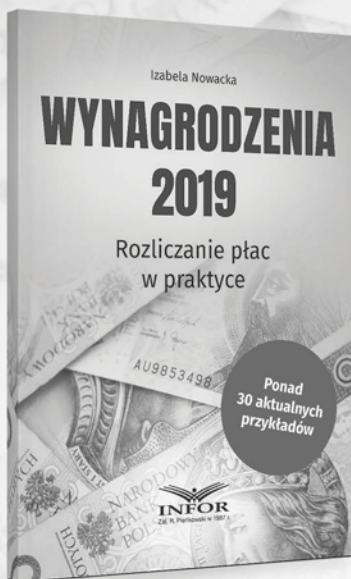
www.grafsoft.com.pl

Gwarantujemy aktualizację po zmianach przepisów, ciągły rozwój programu, serwis producenta, pomoc autoryzowanych dealerów w całym kraju.

MAŁY ZUS

I INNE FORMY OPŁACANIA SKŁADEK

- Jak korzystać z ulg i preferencji w ZUS
- Jak i kiedy ustalać proporcjonalną podstawę wymiaru składek za niepełny miesiąc
- Kiedy opłacać składkę zdrowotną i na fundusze pozaubezpieczeniowe

ZMIANY W WYPŁACANIU WYNAGRODZENIA W 2019 R.

Cena publikacji: **59 zł**

Format B5, oprawa miękka

Szczegóły na **sklep.infor.pl**

sklep.infor.pl

22 212 07 30, 801 626 666

bok@infor.pl

Grupa INFOR PL

Prezes Zarządu
Ryszard Pierikowski

INFOR PL Spółka Akcyjna
01-042 Warszawa
ul. Okopowa 58/72
www.infor.pl

MAŁY ZUS I INNE FORMY OPŁACANIA SKŁADEK

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Marzena Nikiel

Redaktor merytoryczny
Agata Pinzuł

Redaktor graficzno-techniczny
Agnieszka Zuchowicz

Korekta
Jolanta Bugaj

Adres redakcji
01-042 Warszawa,
ul. Okopowa 58/72
www.pgp.infor.pl

Biuro Reklamy

Kamilla Alchimowicz
tel. 22 530 40 75
email: kamilla.alchimowicz@infor.pl

Biuro Obsługi Klienta

01-042 Warszawa,
ul. Okopowa 58/72
tel.: 22 761 30 30, 801 626 666,
email: bok@infor.pl
strona: www.sklep.infor.pl

Druk
EDRUK

Copyright by INFOR PL Spółka Akcyjna. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

Materiałów niezamówionych nie zwracamy, zachowując sobie prawo do skrótów i zmian tytułu. Nie ponosimy odpowiedzialności za treść reklam zamieszczonych na łamach.

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Rozdział I. Ogólne zasady podlegania ubezpieczeniom przez przedsiębiorców	6
1. Definicje osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i osoby z nią współpracującej	6
Rodzaje obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń oraz okres ich trwania	8
Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne	10
2. ZUS na ogólnych zasadach	11
3. Roczne ograniczenie podstawy składek emerytalnej i rentowych	11
4. Maksymalna podstawa wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe	12
5. Ustalanie podstawy składkowej należnej za część miesiąca	12
6. Zmniejszanie najniższej podstawy wymiaru składek w razie choroby	13
7. Zawieszenie działalności gospodarczej w kontekście składek ZUS	15
Rozdział II. Ulgi dla przedsiębiorców w opłacaniu składek społecznych	17
1. Działalność nierejestrowana	17
2. „Ulga na start”	18
Umowa zlecenia realizowana w ramach działalności nierejestrowanej lub działalności uprawniającej do „ulgi na start”	20
Sporna interpretacja	20
3. Preferencyjne składki ZUS	22
Wpływ zawieszenia działalności na prawo do „preferencyjnego ZUS”	24
„Preferencyjny ZUS” po „uldze na start”	25
4. „Mały ZUS” dla prowadzących działalność na mniejszą skalę	25
Wyłączenia z preferencji	26
Sposób ustalania podstawy składkowej według nowych zasad	28
Obowiązki związane z korzystaniem z nowej preferencji	30
Składka zdrowotna na ogólnych warunkach	30
Rozdział III. Ustalanie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne	31
1. Obowiązek opłacania składki zdrowotnej od każdego rodzaju działalności	31
2. Ustalanie podstawy wymiaru składki zdrowotnej na zasadach ogólnych	32
3. Zwolnienie z obowiązku opłacania składki zdrowotnej	32
Zwolnienie z opłacania składki zdrowotnej emeryta/rencisty	32
Zwolnienie z opłacania składki zdrowotnej (lub jej obniżenie) w przypadku osoby niepełnosprawnej	33
Zwolnienie z opłacania składki zdrowotnej osoby pobierającej zasiłek macierzyński	34
Zwolnienie z opłacania składki zdrowotnej rolnika prowadzącego pozarolniczą działalność	34
Rozdział IV. Obowiązek opłacania składek na fundusze pozaubezpieczeniowe	35
1. Zwolnienie z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy (FP)	36
2. Składka na FGŚP	36
Rozdział V. Dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe po zmianach	38
1. Zgłaszanie i wyrejestrowanie z ubezpieczeń ZUS	39

2. Zwolnienie z obowiązku przekazywania do ZUS dokumentów rozliczeniowych.....	42
Przedsiębiorcy opłacający „mały ZUS”	42
Przedsiębiorcy pobierający zasiłek macierzyński nieprzekraczający kwoty świadczenia rodzicielskiego	45
Pozostałe grupy płatników składek zwolnione ze składania dokumentów rozliczeniowych	45
Zasady składania dokumentów rozliczeniowych przez przedsiębiorców opłacających wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne.....	46

Rozdział VI. Wyjaśnienia ZUS..... 48

1. Zmiany w ubezpieczeniach wprowadzone przez „Konstytucję biznesu”	48
Na czym polega „ulga na start”	48
Jak obliczać okres 6 miesięcy „ulgi na start”	48
Czy „ulga na start” dotyczy też ubezpieczenia zdrowotnego	49
Co po „uldze na start”	50
Jakie inne zmiany wprowadzi „Konstytucja biznesu”	50
2. „Mały ZUS” od 1 stycznia 2019 r. – wyjaśnienia z przykładami	51
Jakie warunki musisz spełnić	51
Kiedy nie skorzystasz z „małego ZUS”	52
Jak długo możesz korzystać z „małego ZUS”	53
Jak ustalisz najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne	53
Od jakiej kwoty będziesz opłacać składki na ubezpieczenia społeczne	54
Jakie dokumenty zgłoszeniowe musisz złożyć, jeśli chcesz skorzystać z „małego ZUS” ...	54
Jakie będziesz miał obowiązki związane z korzystaniem z „małego ZUS”	55
Czy możesz zrezygnować z małej działalności gospodarczej	56
Jaka podstawa wymiaru na ubezpieczenie zdrowotne	57
3. „Mały ZUS” – od 1 stycznia 2019 r. Pytania i odpowiedzi	57

Aneks

USTAWA z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 60) (wyciąg)	61
USTAWA z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646; ost.zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2212) (wyciąg)	63
USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1510; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 60) (wyciąg) ...	64
KOMUNIKAT PREZESA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie wysokości współczynnika na rok 2019 stosowanego przy ustalaniu najniższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, których roczny przychód z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczył trzydziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w grudniu poprzedniego roku (M.P. z 2018 r. poz. 1212)	66
ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, raportów danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych oraz innych dokumentów (Dz.U. z 2018 r. poz. 2495)	66

WSTĘP

Osoby prowadzące własną firmę muszą liczyć się z koniecznością ponoszenia każdego miesiąca określonych kosztów. Wśród nich sporym obciążeniem finansowym są zwykle składki ZUS. Z tego powodu ustawodawca wprowadził do systemu prawnego kilka preferencji składkowych mających odciążyć szczególnie tych przedsiębiorców, którzy dopiero startują w biznesie. Jedną z takich znaczących preferencji jest „ulga na start” (przewidziana w ramach tzw. Konstytucji biznesu), dzięki której po spełnieniu ściśle wskazanych warunków nie trzeba opłacać składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 6 miesięcy aktywności biznesowej.

Co więcej, od 1 stycznia 2019 r. przedsiębiorcy w pewnych okolicznościach mogą odprowadzać składki społeczne od podstawy, której wysokość uzależniona jest od poziomu uzyskiwanego przychodu, tzw. mały ZUS. Celem wspomnianego przywileju jest:

- dostosowanie wysokości ponoszonych przez osoby wykonujące działalność gospodarczą obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do ich sytuacji finansowej,
- rozwój przedsiębiorczości,
- pobudzenie aktywności zawodowej,
- ograniczenie tzw. szarej strefy oraz
- poprawa przeżywalności przedsiębiorstw.

Godną uwagi jest ponadto nadal funkcjonująca preferencja polegająca na możliwości uiszczania przez 24 miesiące składek społecznych od podstawy wynoszącej 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Dla osób osiągających w skali miesiąca przychód nieprzekraczający 50% kwoty ustawowej płacy minimalnej (czyli w 2019 r. 1125 zł) ciekawym rozwiązaniem może być z pewnością korzystanie z przepisów o tzw. działalności nierejestrowanej, dzięki którym wcale nie muszą regulować składek zusowskich.

Zauważmy, że pewne grupy ubezpieczonych mogą nie odprowadzać składki zdrowotnej. Dotyczy to m.in. przedsiębiorców, którzy mają ustalone prawo do emerytury lub renty i:

- pobierają świadczenie emerytalne lub rentowe w miesięcznej wysokości nieprzekraczającej kwoty minimalnego wynagrodzenia,
- uzyskują z działalności przychody na poziomie nieprzekraczającym miesięcznie wysokości 50% kwoty najniższej emerytury.

Warto w tym miejscu podkreślić, że sporym ułatwieniem dla osób prowadzących firmę samodzielnie bądź z pomocą osoby współpracującej jest brak obowiązku comiesięcznego przekazywania do ZUS dokumentacji rozliczeniowej.

W niniejszej publikacji znajdziecie Państwo szczegółowy opis wszystkich poruszonych wyżej zagadnień.

ROZDZIAŁ I

OGÓLNE ZASADY

PODLEGANIA UBEZPIECZENIOM

PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW

1. Definicje osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i osoby z nią współpracującej

Stosownie do przepisów zusowskich, za prowadzącą pozarolniczą działalność uznaje się osobę, która:

- 1) wykonuje pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych;
- 2) jest twórcą lub artystą;
- 3) prowadzi działalność w zakresie wolnego zawodu:
 - a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
 - b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 4) jest wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
- 5) jest wspólnikiem spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej;
- 6) prowadzi publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie Prawa oświatowego.

Ponadto dla celów ubezpieczeń społecznych jako osobę, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, traktuje się:

- osobę fizyczną prowadzącą zorganizowaną działalność zarobkową we własnym imieniu i w sposób ciągły,
- wspólnika spółki cywilnej.

Osobę, która – mając wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) – prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, ale korzysta z tzw. ulgi na start, nie uznaje się za osobę prowadzącą taką działalność.

Nie jest działalnością gospodarczą także tzw. działalność nieewidencjonowana.

Na mocy art. 8 pkt 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: ustawa systemowa), za osobę współpracującą uznaje się osobę, jeśli spełnia ona wszystkie poniższe warunki:

- 1) jest członkiem rodziny osoby prowadzącej pozarolniczą działalność lub korzystającej z ulgi na start;
- 2) pozostaje z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność albo korzystającą z ulgi na start we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracuje z nią bez umowy albo na podstawie umowy o pracę (z wyjątkiem umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, albowiem jeśli współpraca odbywa się na jej podstawie, wówczas zatrudniony podlega ubezpieczeniom zusowskim jako pracownik).

Za ww. członków rodziny traktuje się tylko małżonka, dziecko własne, drugiego małżonka albo przysposobione, rodzica, macochę lub ojczyma, osobę przysposabiającą.

W interpretacji zusowskiej z 8 maja 2018 r., sygn. DI/200000/43/471/2018, wyjaśniono, że:

- ustawa systemowa nie zawiera legalnej definicji współpracy przy prowadzeniu działalności,
- o statusie osoby współpracującej decyduje współpraca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, ściśła więź rodzinna z osobą prowadzącą działalność gospodarczą oraz prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego,

- małżonkowie są zobowiązani do wzajemnej pomocy oraz współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli. Z przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie można wysnuwać obowiązku świadczenia pracy w zakładzie współmałżonka, jednak w sytuacji kiedy jeden ze współmałżonków nie może wykonywać pracy, istnieje powinność do udzielenia pomocy i wykonania nieodpłatnie pracy za małżonka,
- w doktrynie przyjmuje się, że współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej jest takie współdziałanie na rzecz współmałżonka–przedsiębiorcy, które generuje stałe dodatkowe dochody z tej działalności. Współpracą jest stała pomoc przy wykonywaniu działalności przedsiębiorcy, bez której stanowiące majątek wspólny dochody z tej działalności nie osiągnęłyby takiego pułapu, jaki zapewnia współdziałanie. Małżonkowie mają nie tylko prawo, ale obowiązek wzajemnej pomocy,
- zaspokajanie potrzeb rodziny, które jest obowiązkiem małżonków, z definicji zakłada działalność zarobkową, a w tym również mieści się współpraca ze współmałżonkiem prowadzącym pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 pkt 11 ustawy systemowej,
- w świetle powyższego można więc przyjąć, że osoby współpracujące to członkowie najbliższej rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z przedsiębiorcą, przyczyniający się do prowadzenia działalności, działający na rzecz i w imieniu przedsiębiorcy, korzystający zarówno z zysków, jakie przynosi ta działalność, jak i ponoszący skutki ewentualnych błędów w jej prowadzeniu,
- jeżeli wskazane kryteria są spełniane przez osobę pozostającą z przedsiębiorcą w stosunku pracy, to dla celów ubezpieczeń społecznych pracownik ten jest traktowany jako osoba współpracująca.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z 2 lutego 1996 r. (sygn. akt II urn 56/95) stanął na stanowisku, że ocena, czy dana osoba pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, zależy od okoliczności konkretnego przypadku, przy czym sam fakt wspólnego zamieszkiwania nie może mieć tu decydującego znaczenia.

Z kolei w dwóch kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego czytamy:

- wyrok z 20 maja 2008 r. (sygn. akt II UK 286/07):

Za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującą obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych uznać należy taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu;

- wyrok z 21 czerwca 2016 r. (sygn. akt I UK 272/15):

Istnienie formalnie zawartej umowy o pracę między osobą prowadzącą działalność pozarolniczą a małżonką tej osoby, wykonującą czynności pracownicze w faktycznych warunkach współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności, określonych w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, powoduje objęcie tej małżonki ubezpieczeniami społecznymi z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności. Tytuł obowiązku ubezpieczenia społecznego nie jest objęty wolą stron. Nawet więc wówczas, gdy intencją stron umowy o pracę, pozostających w związku małżeńskim, było ukształtowanie stosunku ubezpieczeń tak jak między pracownikiem i pracodawcą, jeżeli równocześnie wystąpiły elementy partycypowania w prowadzeniu działalności gospodarczej, dopuszczenia do udziału w sprawach organizacyjnych i finansowych firmy, a w konsekwencji uczestniczenia w spodziewanym dochodzie jednostki organizacyjnej, kierowanej przez współmałżonka, to wówczas małżonek, mający zawartą umowę o pracę, podlegać będzie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu współpracy.

Składki na ubezpieczenia społeczne osób współpracujących finansuje w całości z własnych środków osoba prowadząca pozarolniczą działalność (art. 16 ust. 5a ustawy systemowej).

Jeśli przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą zawiera z członkiem rodziny umowę zlecenia, wówczas ten ostatni winien być ubezpieczony jako zleceniobiorca, a nie jako osoba współpracująca. Potwierdza to chociażby interpretacja ZUS z 11 października 2016 r., sygn. WPI/200000/43/1078/2016.

Rodzaje obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń oraz okres ich trwania

Osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą pozarolniczą działalność, podlegają – co do zasady – obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. Obowiązek tych ubezpieczeń istnieje:

- od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności,
- do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców albo art. 36aa ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zawieszenie działalności z powodu osobistej opieki nad dzieckiem).

Wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jawnej, komandytowej lub partnerskiej podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od daty uzyskania statusu wspólnika (która nie może być wcześniejsza niż data wpisu do rejestru przedsiębiorców spółki) do dnia utraty statusu wspólnika.

Osoby współpracujące ww. ubezpieczeniami są zaś obejmowani od dnia rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności lub współpracy z osobą korzystającą z tzw. ulgi na start do dnia zakończenia tej współpracy.

Z punktu widzenia istnienia obowiązku ubezpieczeń istotne jest ustalenie, czy działalność gospodarcza jest faktycznie wykonywana. Sam fakt zarejestrowania aktywności biznesowej w organie ewidencyjnym nie stanowi o podleganiu ubezpieczeniom z tego tytułu, bowiem samego wpisu do CEIDG nie należy traktować jako podstawy do uznania, że działalność została faktycznie podjęta.

Przedsiębiorca, który uzyskał wpis do CEIDG, ale w rzeczywistości nie rozpoczął wykonywania działalności, nie podlega ubezpieczeniom zusowskim. Natomiast jeśli podjął on tę działalność z datą późniejszą niż data wpisu do ewidencji, to podlega tym ubezpieczeniom od daty faktycznego rozpoczęcia działalności. Jest to akcentowane w orzecznictwie sądowym i interpretacjach ZUS, na co wskazuje poniższa tabela:

Tabela 1. Wyroki sądowe i interpretacje ZUS potwierdzające prawidłowe ustalenie rozpoczęcia działalności gospodarczej

Oznaczenie wyroku lub interpretacji	Teza lub fragment uzasadnienia
1	2
wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2014 r. (sygn. akt I CSK 364/13)	<i>Stosowny wpis nie jest warunkiem niezbędnym dla uzyskania statusu przedsiębiorcy, gdyż decyduje o tym jedynie faktyczne podjęcie i wykonywanie działalności gospodarczej (...). Zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności.</i>
wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 października 2016 r. (sygn. akt III AUa 747/16)	<i>(...) obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca tę działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalności tej nie prowadzi (nie wykonuje).</i>
wyrok NSA w Warszawie z 17 marca 2017 r. (sygn. akt II GSK 5009/16)	<i>Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność – w tym działalność gospodarczą – wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności. Innymi słowy, osoby faktycznie nieprowadzące takiej działalności nie podlegają ubezpieczeniu, nawet jeżeli dokonały wpisu do ewidencji, i odpowiednio osoby, które nie zgłosiły tej działalności organowi ewidencyjnemu, a faktycznie ją prowadzą, objęte są obowiązkiem ubezpieczenia.</i>
interpretacja indywidualna ZUS z 24 lutego 2017 r. (sygn. WPI/200000/43/238/2017)	<i>(...) Przesłanką uznania, że ma miejsce prowadzenie (...) działalności jest posiadanie wpisu do CEIDG, przy czym przesłankę tę można obalić. Aby bowiem powstał obowiązek ubezpieczenia, działalność, o której mowa wyżej, powinna być wykonywana faktycznie. (...)</i>

1	2
interpretacja indywidualna ZUS z 21 maja 2015 r. (sygn. DI/100000/43/361 /2015)	(...) prawną możliwość uznania danego podmiotu za przedsiębiorcę/osobę prowadzącą działalność gospodarczą daje dopiero faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej. Podmiot, który nie podjął jeszcze działalności gospodarczej czy też zaprzestał/zawiesił jej wykonywania, nie jest przedsiębiorcą wykonującym działalność gospodarczą, niezależnie od tego, iż posiada wpis w odpowiednim rejestrze. (...)

UWAGA!

Obowiązek ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej powstaje z dniem faktycznego rozpoczęcia jej wykonywania.

Organ rentowy w wydanym przez siebie poradniku: „Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek. Poradnik dla osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących”, wyraźnie zaznaczył, że prowadzenie działalności można rozpocząć zarówno z chwilą wykonania działań w zakresie wskazanym we wpisie do CEIDG, które skutkują przychodami, jak i wcześniej. Czynnościami, które można wykonywać wcześniej, są m.in.:

- składanie ofert,
- ogłoszenia,
- wystawianie rachunków,
- czynności w zakresie reklamy,
- załatwianie spraw urzędowych,
- ponoszenie kosztów z tytułu działalności.

Wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością, bowiem zmierzają do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania.

Przedsiębiorcy podlegający obligatorycznie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym mają także prawo do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, do którego przystępują na swój wniosek.

Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony. Przy czym, gdy wniosek zostanie złożony w terminie 7 dni od dnia powstania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych – dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym jest się obejmowanym od dnia wskazanego we wniosku.

PRZYKŁAD 1

Działalność gospodarcza została rozpoczęta od 1 lutego 2019 r., a zgłoszenia zarówno do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, jak i do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego (z datą od 1 lutego) dokonano w ZUS w terminie 7 dni od dnia powstania obowiązku, czyli do 8 lutego br., to objęcie ubezpieczeniami wszystkich ryzyk, w tym dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym nastąpiło od 1 lutego br. Gdyby w opisanym przypadku przedsiębiorca przystąpił najpierw do ubezpieczeń emerytalno-rentowych od 1 lutego, a wniosek o przystąpienie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego (również od daty 1 lutego) złożył np. 11 lutego, wówczas ZUS objąłby go ubezpieczeniem chorobowym dopiero od 11 lutego (tj. od daty złożenia wniosku).

Ubezpieczenie chorobowe dobrowolne ustaje:

- od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony,
- od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (jeżeli jednak za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek przysługuje),

- od dnia ustania tytułu podlegania temu ubezpieczeniu (np. z powodu zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej).

W przypadku gdy ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu i rentowym) przedsiębiorca podlega dobrowolnie, wówczas jest on objęty obowiązkowo również ubezpieczeniem wypadkowym. Do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego nie może w tej sytuacji przystąpić.

Jeśli dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustało, ponieważ przedsiębiorca nie opłacił w terminie należnej składki, wówczas ZUS – w uzasadnionych przypadkach – ma prawo wyrazić zgodę na uregulowanie wspomnianej należności po terminie. Aby tak się stało, należy złożyć w ZUS wniosek, w którym płatnik składek wyjaśni powód nieopłacenia składki.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest kwota, od której trzeba naliczać i uiszczać należności na rzecz ZUS. Jej wysokość w przypadku przedsiębiorców zależy przede wszystkim od tego, czy opłacają oni ZUS na ogólnych zasadach, czy też korzystają z którejś z przewidzianych prawem preferencji składkowej.

Z uwagi na powyższe, przedmiotową podstawę wymiaru składek zusowskich może stanowić:

- 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej (w 2019 r. jest to kwota 2859 zł) lub
- 30% minimalnej płacy (w 2019 r. kwota 675 zł) albo
- kwota ustalona z uwzględnieniem poziomu przychodów osiągniętych w zeszłym roku (na mocy nowych przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2019 r.).

Podstawą składkową w przypadku ubezpieczenia zdrowotnego przedsiębiorców jest natomiast zadeklarowana kwota, nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku (w 2019 r. jest to kwota 3803,56 zł).

Dla osób współpracujących z przedsiębiorcą przy prowadzeniu działalności gospodarczej podstawę wymiaru składek stanowi:

- zadeklarowana kwota, nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego na dany rok kalendarzowy – w przypadku ubezpieczeń społecznych oraz składek na Fundusz Pracy (FP) i FGŚP,
- zadeklarowana kwota, nie niższa niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku – w przypadku ubezpieczenia zdrowotnego.

UWAGA!

W odniesieniu do osób współpracujących nie ma możliwości stosowania preferencyjnej podstawy wymiaru składek społecznych.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy (kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2019 wynosi 142 950 zł).

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe przedsiębiorców ustala się w taki sam sposób jak podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z tym że:

- nie stosuje się ograniczenia do kwoty, która odpowiada trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej,